
ZPRAVODAJ
TECHNICKÉHO
MUZEA V BRNĚ

4

1973

Pro muzejní pracovníky, odborný aktiv a spolupracující instituce vydává Technické muzeum v Brně.

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Sředověká vápenka technickou památkou

Po ukončení letošních výzkumných prací středověkých objektů na lokalitě Šumbera doporučila odborná komise, svolaná na místo výzkumu, aby byl celý objekt označen a zapsán jako technická památka. Stalo se tak hlavně pro samotný charakter objektu, jeho intaktní zachování v terénu a prokazatelnou souvislost se stavbou nedalekého hradu. Právě s ohledem na vztah k blízkému obřanskému hradu bylo stanoveno Krajským střediskem státní památkové péče v Brně ochranné pásmo, které zahrnuje okolí obou zmíněných lokalit. Komise doporučila pokračovat ve výzkumu a po jeho ukončení objekty zabezpečit a konservovat. Poněvadž sieni-
 tové podlaží, do něhož jsou objekty zahloubeny, rychle podléhá působení povětrnostních vlivů a rozpadá se, je třeba je zpevnit petrifikací. Odborná pracovnice KSSPPOP odebrala vzorky horniny k laboratorním zkouškám, na jejichž základě bude určen technologický postup vlastního zpevnění podloží. Tato úprava je nutná zejména v těch částech objektu, které byly vystaveny působení vyšších teplot při výrobních procesech. Nejmarkantněji je rozpadavost horniny patrna v okolí pracovních otvorů zapuštěných pecí I. a II. Tyto funkční části pece budou petrifikovány ještě v 1. pololetí roku 1974. Zároveň bude vypracován architektonický návrh na úpravu lokality a jejího okolí, aby památka působila společensko výchovně na návštěvníky rekreačních lesů, v jejichž oblasti se nachází.

Výzkum větrných mlýnů v roce 1973

Pracovníci Technického muzea v Brně se v r. 1973 zabývali problematikou větrných mlýnů, a to z několika aspektů:

V rámci hlubšího výzkumu těchto objektů řešili úkol "Výzkum a využití větrných mlýnů na Moravě a ve Slezsku", ve spolupráci s Krajským střediskem státní památkové péče a ochrany přírody v Brně se věnovali záchraně větrného mlýna v Kuželově a ve snaze seznámit s touto problematikou i širší veřejnost připravují ve spolupráci s Palácem kultury v Poznani výstavu o větrných mlýnech v českých zemích a Polsku.

Při řešení výzkumného úkolu se v tomto roce zaměřili jednak na teoretickou studijní a výzkumnou práci a na shromáždění a studium podkladů a dokumentů. V praktické části úkolu byla zpracována podrobná výkresová a fotografická dokumentace větrného mlýna v Kuželově a provedeno proměření základních technických parametrů a fotografické zachycení mlýnů a jejich zařízení v Přemyslovicích u Olomouce, Chvalkovicích u Bučovic, Štípkě u Gottwaldova, Skaličce u Přerova a Ruprechtově u Vyškova. Získané údaje doplněné informacemi od žijících mlynářů umožňují hlubší technické zhodnocení mlýnů na společném základě.

Záchranná akce větrného mlýna v Kuželově se setkala s velkým pochopením a iniciativou Okresního národního výboru v Hodoníně a pracovníků MNV Kuželov. Cílem akce je vybudovat areál technické památky, zahrnující kromě větrného mlýna jako hlavního objektu i příslušné hospodářské a obytné budovy se stylovým zařízením odpovídajícím konci 19. a začátku 20. století. Renovační práce mlýna jsou smě-

řovány tak, aby byl mlýn a jeho zařízení uveden do plně funkčního stavu, aby tak návštěvník získal jasnou představu o technickém provedení a funkci mlýna. S ohledem na zajištění maximální bezpečnosti návštěvníků a dlouhodobého bezporuchového chodu mlýna se při rekonstrukci postupuje velmi důkladně. Celé strojní zařízení je postupně demontováno, podrobně prozkoumáváno a narušené části renovovány. V současné době byla již demontována převážná část zařízení.

Návrh zřízení naučné stezky v Josefovském údolí při Staré huti u Adamova

Spolu s postupným dokončováním první etapy stavebních úprav Staré huti dochází, z hlediska výchovného působení objektu, k řešení dalších významných úkolů presentace památky veřejnosti. Poněvadž existuje, kromě možnosti komunikace automobilem, ještě možnost pěší turistiky, byla v našem ústavu navržena úprava stezky pro pěši, která prochází Josefovským údolím po levém břehu Křínakého potoka a spojuje Adamov s Býčí skálou. Tato cesta je značena modrou turistickou značkou. V některých úsecích je však špatně schůdná - zejména v prostoru od Švýcarský k Evině jeskyň, a také v místech, kde po její trase byl veden vodovod do Adamova. Naučnost zmíněné stezky by spočívala v tom, že by v místech, kde vede okolo zaniklých výrobních objektů, seznámila návštěvníky s jejich historií a posláním. Tak

by byly označeny bývalé prachové mlýny č.p. 34/104 a 35/105 /tzv. Kotasův mlýn/, vlastní huť, dnes již zbořený Baráčekův mlýn postavený na místě zvaném "Althammer", tzv. huťské rybníky a zaniklá sklářská huť. Kromě údajů historicko naučných by byly na stezce vyznačeny i jiné zajímavé jevy přírodní - krasové či jiné.

Celý tento projekt bude nutno podrobně rozpracovat, provést selekci objektů a architektonicky vhodně vyřešit označení jednotlivých objektů i celkový ráz stezky. Bude nutné vyřešit i možnost odpočinku návštěvníků vhodnou úpravou lavic z přírodního materiálu - zvláště na místech s výhledem do údolí /nad bývalou prachárnou/ a dalšími úpravami.

Takto připravená komunikace přispěje k popularizaci státní technické rezervace Stará huť, zpříjemní návštěvníkovi putování v krásném prostředí krasového údolí a zároveň odlehčí provozu na frekventované silnici Adamov - Křtiny.

V Ý S T A V Y A E X P O Z I C E .

Výstava "50 LET MEŽDUNARODNOJ KNIGY - GRAMOFO-
NOVÉ DESKY MELODIJA"

V pondělí dne 12. listopadu byla v Technickém muzeu ve 14. hodin slavnostně zahájena výstava sovětských gramofonových desek značky Melodija. V rámci oslav Měsíce čs. sovětského přátelství připravily vydavatelské podniky Supraphon a Panton spolu s podnikem zahraničního obchodu Artia přehlídku úspěchů sovětského gramofonového průmyslu. Za spolupráce HIFI klubu Svazarmu byla celá výstava ozvučena. Během výstavy byly v přednáškovém sále Technického muzea promítány filmy z dané tematiky. Výstava byla otevřena do 22. listopadu 1973.

Výstava "50 LET VÝROBY LOŽISEK V ČSSR"

V úterý dne 13. listopadu byla ve všech výstavních sálech Technického muzea slavnostně zahájena výstava "50 let výroby valivých ložisek v ČSSR". Výstavu připravili pracovníci Technického muzea ve spolupráci s generálním ředitelstvím Závodů na výrobu ložisek v Povážské Bystrici. Zúčastnilo se jí na 30 výrobních podniků, výzkumných ústavů a škol. Kromě padesátileté historie výroby ložisek u nás seznamovala výstava návštěvníky s dnešní problematikou

válvých ložisek, se zásadami správné montáže, s novými metodami technologie, zkušebnictví i měření ložisek. Výstava byla otevřena do 31. prosince 1973.

Výstava "CESTA K SAMOČINNÝM POČÍTAČŮM"

Výstava, jejíž slavnostní otevření se uskutečnilo dne 21. září, byla otevřena až do konce letošního roku. Velice názorným způsobem seznamovala návštěvníky s vývojem jednoho z nejprogresivnějších odvětví moderní techniky. Obrazový a textový materiál o prvních začátcích počítacích strojů až po současné počítače první, druhé a třetí generace byl doplněn asi 25 historickými exponáty, většinou ze sbírek výpočetní techniky našeho muzea.

Výstava byla hojně navštěvována hromadnými školními návštěvami, zvláště žáky středních ekonomických škola.

Stálé expozice Technického muzea

VODNÍ ENERGETIKA

PARNÍ ENERGETIKA

PANORAMA, stereoskopické promítání barevných dia-
pozitivů, uvedla ve 4. čtvrtletí celkem 6 programů.

S B Í R K O T V O R N A Č I N N O S T

Známa sbírka umělecké litiny významného če. slévárenského odborníka akademika Františka Píška, darovaná muzeu jeho rodinou, byla odborně zpracována Ing. A. Mácou. Sbírkou obsahuje 65 kusů velmi pěkných, umělecky hodnotných odlitků plaket, sošek a upomínkových předmětů, předávaných akademiku Fr. Píškovi při jeho pracovních či životních výročích. Předměty pocházejí nejen z brněnských a blanenských sléváren, ale jsou mezi nimi i vzácné historické umělecké odlitky vyšlé z dílen Komárovských železáren a jiných českých sléváren, zabývajících se v dávné minulosti výrobou umělecké litiny.

Ve sbírce se také nachází řada děl známých českých mistrů, jako Fr. Hořavy, V. Makovského a dalších významných výtvarných umělců, které byly v období mezi dvěma světovými válkami odlity z bronzu na Vysoké škole technické v Brně, jejíž slévárna opatrovala umělecké odlitky značkou "sovy".

Získaná sbírka umělecké litiny, která bude po dokončení odborné konservace zpřístupněna veřejnosti, stala se tak impulsem pro další soustřeďování krajově typických uměleckých odlitků v brněnském Technickém muzeu.

Do sbírek textilního oddělení bylo získáno ze střední průmyslové školy textilní v Ústí nad Orlicí dvanáct zkušebních přístrojů. Jsou to především:

- obloukové třídící váhy na přízi - výrobek n.p. Kovostav
Ústí nad Orlicí,
- zákrutoměr téhož výrobce,
- trhací stroj "Schopper",
- automatický trhací přístroj "Autodinamograph Pagnaco" aj.

Všechny převzaté přístroje jsou v dobrém funkčním stavu.

V průběhu roku 1973 bylo z oboru měřicí techniky a přesné mechaniky získáno celkem 147 sbírkových předmětů. Význačné místo zaujímá mezi nimi fotometr "Keramos" - první přístroj tohoto druhu vyráběný v ČSSR a pro TM v Brně zajímavý zejména z toho hlediska, že je to přístroj brněnské provenience. Dále je to polarograf typu Heyrovský-Shikata, jeden z nejstarších, komerčně vyráběných přístrojů u nás a zejména pak celodřevěný mikroskop, pocházející z 18. stol., který je plně funkční.

V prosinci 1973 provedla komise fyzickou inventuru sbírek v depozitáři O2 Technického muzea v Brně. Inventuře byly podrobeny sbírky z letectví a kosmonautiky, měřicí

techniky, matematických strojů a opticko-mechanických přístrojů.

Počet přírůstků sbírek v letošním roce dosáhl čísla 2.002. Byl tak splněn plán sbírkotvorné činnosti na rok 1973. Mezi přírůstky 4. čtvrtletí se shledáváme kromě jiných též s řadou předmětů pořízených z nákupů, jako např. celé zařízení knihařské dílny, foto- a kinopřístroje k doplnění vývojové řady, geodetické pomůcky pro připravovanou expozici, šicí stroje, nové typy pianol z oboru hracích strojů, další úzkorozchodné tramvajové vozy pro expozici městské hromadné dopravy, analogové počítače, skleněné savky Kaplanových turbín, předměty z povrchového sběru u zaniklé sklářské hutí v Josefovském údolí a řada dalších.

V evidenci I. stupně byly dále zapsány dosud nezpracované materiály z písemné pozůstalosti Ing. Jaroslava Jičínského, obsahující doklady o vývoji hornictví na Rosicko-Oslavsku a materiály Viléma Jičínského z doby jeho průkopnické činnosti na Ostravsku koncem 19. století.

ODBORNÁ A VÝZKUMNÁ ČINNOST

Jedním z hlavních úkolů listopadové porady externích pracovníků textilního oddělení byla příprava a zajištění semináře k dějinám textilního průmyslu, strojů a zařízení. Seminář se uskuteční v I. čtvrtletí příštího roku a bude zaměřen k následujícím tématům:

- Technické muzeum a jeho textilní oddělení - vývoj textilní techniky a její zachycení v expozici muzea. Stav prací a výhled.
- Vývoj brněnské vlnářské výroby ve světle pramenů a literatury - stav informací o vývoji vlnářského průmyslu v Brně a shromáždění dokladů v archivech.
- Vývoj koberečářské výroby v Brně - příklad vývoje bývalé fy Klazar, nastínění koberečářské techniky a složitosti její dokumentace.
- Technika úprav druhotných surovin - ukázka evropského vývoje 19. stol. a vznik textilního sektoru, který vznikl již přímo jako strojní výroba.
- Vztahy a spolupráce SPŠT a TM v Brně - využití textilního oddělení pro školní výuku, práci profesorů a žáků v oblasti historie textilní techniky.
- Formy spolupráce textilního oddělení s textilní sekci KPTMB.

Během posledního půl roku bylo zástupcům našeho ústavu naznačeno při jednáních u příležitosti spolupráce

při vydávání monografie "40 let výroby letadel", že n.p. "Moravan" v Otrokovicích uvažuje o předání leteckého archivního materiálu /negativy, výpočty, prospekty/ do Technického muzea. Jednání, které bude probíhat v nejbližší době, má za cíl vyřešit podrobnosti, týkající se vlastního předání i způsob, jakým bude tento archiv evidován /přehlednost, rychlá možnost vyhledávání požadovaného materiálu/.

Vedení muzea tuto ojedinělou možnost vítá a souhlasí s převzetím. Pro Technické muzeum v Brně z toho vyplývá požadavek na vybavení archivu, tj. stanovení místa, skříní a především vypracování evidence podle platných předpisů.

Odborní pracovníci oddělení měřicí a regulační techniky muzea zahájili na okresech Břeclav, Hodonín, Kroměříž, Prostějov a Gottwaldov průzkum technických památek a muzejních technických movitých a nemovitých hodnot in situ. Průzkum se uskutečňuje ve spolupráci s odbory kultury příslušných ONV a jeho respondenty jsou všechny MNV jmenovaných okresů. Cílem dotazníkového průzkumu je získat objektivní přehled o výskytu, dislokaci a charakteru technických památek a muzejních technických hodnot v okresech. Výsledky průzkumu budou v dalším využity v odborné práci úslavu, zejména v oblasti sbírkotvorné a v oblasti zachrany a památkové péče o technické hodnoty přímo v terénu. V posledním čtvrtletí roku byly dojednány způsoby spolupráce s odbory kultury ONV, postup vlastního průzkumu a rozesláno na 450 kusů dotazníků.

V prvním čtvrtletí 1974 budou výsledky průzkumu technických památek vyhodnoceny.

Úspěšný a plodný rozvoj spolupráce mezi Technickým muzeem v Brně a Palácem kultury v Poznani byl podnětem k myšlence uspořádat v roce 1974 výstavu o větrných mlýnech v českých zemích a Polsku za konkrétní spoluúčasti obou partnerů. Zvolená tematika svědčí o tom, že se i v minulosti oba národy - český a polský - vyvíjely vlivem teritoriální blízkosti a příbuzných geografických podmínek velmi podobným a sobě blízkým směrem i v oblasti technicko-hospodářské.

Skutečnost, že se oblastí větrných mlýnů zabývá právě Technické muzeum v Brně, je přirozeným důsledkem regionální působnosti muzea. Morava a Slezsko jsou totiž nejtypičtější oblastí výskytu větrných mlýnů v českých zemích. Zatím co v Čechách bylo výzkumy identifikováno 195 větrných mlýnů, bylo na území Moravy a Slezska zjištěno celkem 682 těchto objektů.

o přípravou výstavy bylo započato ve 4. čtvrtletí roku 1973. Doposud byl zpracován námět výstavy a z větší části rozpracovány libreto a scénář. Současně s výstavou se zajišťuje i odborný seminář, u něhož se počítá s účasti našich i zahraničních odborníků. Lze očekávat, že výstava svým tematickým zaměřením vzbudí pozornost u širší veřejnosti a kromě významu odborně-technického bude mít i značný význam společensko-politický.

V oboru obráběcí stroje se dokončuje zpracování historie největšího výrobce obráběcích strojů na Moravě, fy František Wawerka, podle rodinné kroniky. František Wawerka /1874-1947/ začal v roce 1896 s výrobou cihel v Lipníku nad Bečvou, které pro vysokou kvalitu dodával do celého Rakouska. V roce 1910 počala fa Wawerka vyrábět zařízení pro vybavení cihelny. Nedostatek obráběcích strojů donutil podnikatele k výrobě vlastních strojů a tak v roce 1918 vychází z dílen fy Wawerka první soustruhy. Pro velkou poptávku po obráběcích strojích se fa Wawerka přidržela výroby tohoto zajímavého artiklu a jeho výrobu neustále rozšiřovala až se zakrátko stala největším výrobcem obráběcích strojů na Moravě. Firma Wawerka vyráběla lehké i těžké soustruhy, horizontální hoblovačky a vrtačky.

Po znárodnění čs. průmyslu výroba obráběcích strojů neopustila Lipník nad Bečvou, kde měla již dlouholetou tradici, ale podnik, sdružen do trustu Továren strojírenské techniky, vyrábí obráběcí stroje dodnes, a to pod značkou TOS Kuřim, závod Lipník nad Bečvou.

Dne 23. listopadu se sešla užší komise externích odborníků vodo hospodářů k dalšímu propracování námětu výstavy "Voda a společnost". Na schůzce byly určeny konkrétní úkoly při zpracování libreta a schválen plán jejich kontroly.

Stávající expozice parní energetiky je již značně zastaralá, a proto připravují pracovníci oddělení energetiky její reinstalaci a rozšíření. Je zpracován návrh libreta, který bude konsultován s odborníky z výzkumných ústavů a podniků na výrobu tepelných energetických zařízení, i s pracovníky pedagogických ústavů. V duchu návrhu libreta byly některé exponáty předány dílnám TM k úpravě pro novou expozici.

Plánovaný seminář "Vývoj vodních poměrů v povodí Moravy a Odry" po poradě s externími spolupracovníky se bude konat v měsíci únoru 1974.

Technické muzeum učinilo dohodu s Vědeckovýzkumným ústavem vodního hospodářství FAST VUT Brno, který provede ve své laboratoři modelový výzkum návrhu rekonstrukce náhonu se zařízením u renesančního mlýnu v obci Slup. Tento výzkum má určit nejvhodnější stavební úpravy, které by vyhovovaly hydraulickým požadavkům na vodní dílo kladem. /tvar objektů, výšky hladin, opevnění, příp. tvar vývarů/.

Dne 20. prosince proběhlo v našem ústavu oponentní řízení studie K. Garby "Historie úzkokolejných drah na Ostravsku". Práce byla hodnocena kladně a bylo doporučeno její zveřejnění.

Ve dnech 5.9. a 10.10. proběhla v našem ústavu kontrola plnění odborných a výzkumných úkolů v roce 1973. Bylo prověřeno všech 10 plánovaných úkolů s konkrétními závěry pro práci v příštím roce. Zároveň bylo navrženo k řešení několik nových úkolů.

KNIHOVNA A DOKUMENTAČNÍ SBÍRKY

Knihovna Technického muzea zaznamenala v letošním roce přírůstek 690 svazků. Mezi posledními akvizicemi jsou publikace z oboru elektrotechniky, které byly získány z pozůstalosti významného pracovníka a badatele v dějinách elektrotechniky Ing. Vladimíra Barty z Plzně a sovětské publikace z oboru geodézie a polygrafie, darované ústavu Ing. Tomášem Šestákem.

ŘÍZENÍ A ORGANIZACE

Cena ČSAV za popularizaci vědy

Rozhodnutím prezidia Československé akademie věd byla řediteli Technického muzea v Brně Ing. Miroslavu Berkovi a spolupracovníkům udělena cena ČSAV za popularizaci vědy. Cena byla udělena za přípravu výstavy "Československá věda a technika proniká do světa", která byla instalována v prostorách Technického muzea v Brně a v rámci družebních styků též v Polské lidové republice a Bulharské lidové republice.

Cena ČSAV za popularizaci vědy byla řediteli Technického muzea předána předsedou ČSAV akademikem J. Kožešníkem na slavnostním shromáždění, konaném dne 17. prosince v budově prezidia ČSAV v Praze.

K počtě Viktora Kaplana

Do Vídně odjela v posledních dnech listopadu delegace Technického muzea v Brně, vedená ředitelem ústavu Ing. Miroslavem Berkou. Zúčastnila se 30. listopadu vzpomínkových Kaplanových solav, které každoročně pořádá vídeňské Technické muzeum k výročí tohoto slavného vynálezce, jehož život a dílo je velmi úzce spjato s naším městem. V Brně se zrodila slavná Kaplanova turbína, v Brně byla poprvé vyro-

beny pro průmyslové využití.

Účastníkům vzpomínkových oslav byly naší delegací předvedeny některé vzácné exponáty ze sbírek Technického muzea v Brně, dokumentující působení profesora Kaplana v Brně, především originál Kaplanovy zkušební turbíny, ukázky plechových šablon, rozváděcích i oběžných lopatek z Kaplanovy výzkumné a zkušební činnosti a dále vzácný písemný a obrazový materiál. Současné úspěchy výzkumné práce v oboru vodních strojů u nás byly dokumentovány modelem reverzní turbíny HONE, vyvinuté na katedře vodních strojů Vysokého učení technického v Brně, která úspěšně naplňuje odkaz slavného vynálezce.

U příležitosti těchto oslav proběhlo společné zasedání čs. rakouského přípravného výboru pro zajištění oslav 100. výročí narozenin V. Kaplana, které Technické muzeum v Brně navrhlo prostřednictvím Čs. komise pro spolupráci s UNESCO zařadit do kalendáře výročí významných osobností na rok 1976.

Studijní cesta do PLR

Ve 4. čtvrtletí roku 1973 uskutečnil Ing. Procházka, odborný pracovník OVaT, studijní cestu do Poznaň v Polsku. Zde byla mimo jiné sledována i problematika větrných mlýnů na území Polské lidové republiky a byly položeny základy spolupráce s Palácem kultury pro připravovanou českopolskou výstavu.

Zahraniční návštěva

V listopadu navštívil náš ústav Doc. V. I. Kupcov, pracovník katedry dialektického a historického materialismu Lomonosovovy university v Moskvě. Seznámil se s prací ústavu a diskutoval s ředitelem TM otázky role technických muzeí ve světónázorové výchově.

Spolupráce se Zemědělským muzeem

Dne 3. prosince došlo v zámku Kačina u Kutné Hory ke společné schůzce ředitelů Zemědělského muzea Praha a TMB. Byla dohodnuta spolupráce obou ústavů na vnitřním vybavení mlýnu Slup pro rok 1974 a 1975. Je sledován záměr vybavit mlýn původním zařízením, aby tento jako technická a stavební památka návštěvníkům přiblížil život ve mlýně v minulých stoletích.

Přednáška o technických památkách v PLR

23. října proběhla v přednáškovém sále TM přednáška o technických památkách v Polsku, kterou společně přednesli Ing. Herka, Ing. Procházka a Ing. Dušek. Zajímavá

přednáška byla doplněna fotografiemi a materiály o práci polských muzeí v oblasti technických památek.

Veřejná schůze KSČ

Dne 19. listopadu se zúčastnili naši zaměstnanci veřejné schůze stranické organizace, která se zabývala otázkami podílu muzeí ve výchově mladé generace v duchu jednání červencového pléna ÚV KSČ.

Brigáda zaměstnanců TM

V sobotu dne 17. listopadu se zaměstnanci ústavu zúčastnili brigády na úpravě trati k budoucí dopravní hale Technického muzea v Líšni a na úklidových pracích v knihovně a depozitáři.

ROH

V odborové organizaci byla ve 4. čtvrtletí provedena reorganizace odborových úseků. Z dosavadních dvou úseků byly vytvořeny tři: odborový úsek dílen, ředitelství ústavu a odboru vědy a techniky. Na všech úsecích proběhly výroční schůze, kde byly zároveň předány nové členské průkazy ROH.

Kromě konsultací k přípravě plánu ústavu na rok 1974 byl v závodním výboru projednáván návrh kolektivní smlouvy, která bude schválena na výroční členské schůzi v lednu, kdy bude také zvolen nový závodní výbor na příští funkční období.

Pro děti zaměstnanců muzea byly v listopadu zakoupeny vstupenky na představení "Dům strýčka Jedličky". Setkání s oblíbeným hercem přivítaly všechny děti s velkou radostí. Kulturní komise ZV ROH se postarala i o bohatou vánoční nadílku pro děti.

Knihovna ROH dosáhla v letošním roce celkem 532 svazků, převážně beletrie, literatury pro zájmové činnosti pracovníků a publikací pro odborářské funkcionáře a aktiv s pracovní právní tematikou a tematikou ochrany bezpečnosti práce.

S Č S P

Členská schůze odbočky SČSP se konala ve středu 31. října v přednáškovém sále Technického muzea. Jednání schůze bylo zaměřeno k nadcházejícím oslavám 56. výročí VŘSR a Měsíce československo-sovětského přátelství.

S S M

11. prosince se uskutečnila výroční členská schůze organizace SSM brněnských muzeí. Na programu jednání byla zpráva o činnosti za rok 1973 a projednání plánu činnosti na rok 1974. Schůze se zúčastnila řada hostů z výboru ZO KSČ, ZO ROH a vedení muzeí. V závěru schůze byl zvolen nový výbor ZO SSM.

Zlepšovateľské hnutí v roce 1973

Zlepšovateľské hnutí v roce 1973 se v celé ČSSR uskutečňovalo ve srovnání s minulými léty v nových podmínkách. Dnem 1. ledna 1973 nabyl účinnosti zákon č. 84/1973 Sb. o objevech, vynálezech zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech spolu s šesti průvodními vyhláškami /č. 102-107/1973 Sb./ k zákonu. Těmito dokumenty byla zdůrazněna úloha zlepšovateľského hnutí v naší společnosti a práce zlepšovateľů, vynálezců, objevitelů a autorů průmyslových vzorů je oceňována jako vysoce společensky prospěšná činnost.

V tomto novém klimatu probíhalo zlepšovateľské hnutí též v Technickém muzeu v Brně. Ředitelství muzea ve spolupráci se závodním výborem ROH a závodní pobočkou ČVTS vyhlásilo na počátku roku čtyři tematické úkoly pro zlepšovatele a vynálezce a vydalo soutěžní podmínky, čímž byla aktivita zlepšovateľů usměrněna na nejdůležitější činnosti muzea ve stanoveném období. Byla to zejména oblast sbírkotvorné činnosti a oblast budování depozitářů ústavu. Ze 4 vyhlášených tematických úkolů byly vyřešeny 2 úkoly. Celkově podali v roce 1973 pracovníci Technického muzea v Brně 9 přihlášek ZN. Z nich byly 2 zamítnuty, 4 přijaty a 3 jsou dosud v projednávání. U jednoho přijatého ZN byl současně podán návrh na rozšíření do jiného podniku.

Využitím přijatých 4 zlepšovacích návrhů bylo docíleno celkového společenského přínosu více než 8000,- Kčs a snížena namáhavost práce u 5 pracovníků. Na odměnách za využití přijatých ZN bylo vyplaceno celkem 2278,- Kčs, v průměru 569,50 Kčs na jednoho autora přijatého návrhu.

A nakonec ještě přehled o podaných přihláškách ZN a jejich autorech:

Autor	Název přihlášky ZN
1. Dr. František Luner	Seznam sbírkových předmětů
2. František Hložek	Utahovací hlava pro montáž ukládacích regálů
3. Lubomír Hora	Stavebnicový obal panelů
4. František Böhlm	Přístroj na elektrotepelné sváření PVC fólií
5. Ing. S. Neužil a kol.	Využití půdních prostor v Technickém muzeu
6. F. Novoměstský a kol.	Přenosná válečková trať
7. Ing. P. Štícha	Formulář pro krajinný průzkum
8. Jan Pekárek	Upravení a připravení formuláře "Inventarizační soupis č. ..."
9. František Hložek	Bubnování drobných součástí /odstranění rzi a nečistot/

V Ý S T A V B A A P Ř E S T A V B A T M

Budova TM

- byla provedena obnova fasády vnitřního nádvoří, výměny okapní roury, střešní žlaby a jejich nátěry;
- byly provedeny nátěry dřevěných konstrukcí střešních podkladů impregnačním mořidlem na přístřešcích ve velkém, malém a anglickém dvorku;
- byly obnoveny nátěry oken a dveří na budově a nátěry vrat dveří a okenních ráků v malém nádvoří;
- byla dokončena revize elektroinstalace v celém objektu TM a odstraněny závady.

Zámek Litenčice

- bylo pokračováno v injektáži zdiva hlavního objektu zámku, rozšířeno lešení pro účely statického zabezpečení /spínání/;
- byly odstraněny podlahy a násypy ve čtyřech místnostech I. poschodí za účelem opravy porušených kleneb;
- bylo započato se zednickými pracemi na úpravě přízemí malého zámku;

Mlýn Slup

- byly zahájeny zemní práce na výkopu nového řečiště mlýnského náhonu pro adaptační účely a statické zajištění

ni;

- bylo započato pracovníky podniku Geoterm a inženýrskými pracemi.
-

K R U H P Ř Á T E L T M

Sekce Tatra /Tatra veteran car club/

Technické muzeum, sekce Auto-Z klub a sekce TATRA uspořádaly ve IV. čtvrtletí přednáškový cyklus sestávající ze 2 přednášek věnovaných psychologii řidiče a jedné přednášky o vyhl. 32/72 Sb. O zajímavosti a přitažlivosti přednášených témat svědčila hlavně bohatá diskuse.

V rámci spolupráce s Muzeem n.p. TATRA Kopřivnice získala sekce TATRA informace o možnosti získání prvního aerodynamického vozidla typu T 77. Toto vozidlo, v provedení de luxe, bylo vyráběno v letech 1933 až 1934 v počtu 105 ks. Má benzinový osmiválec do V, vzduchem chlazený, o obsahu 2973 ccm, s rozvodem OHC. Motor měl jeden dvojité karburátor ZENITH 36 DIB, zapalování bateriové Bosch. Při 3500 ot/min, měl výkon 60 k. Dosahoval rychlost až 130 km/hod. Vůz byl dříve užíván jako taxi a je v pojízdném stavu. Prototyp byl 5. 3. 1934 předveden pražským novinářům a odborníkům. Jako první na světě sériově vyráběný aerodynamický automobil s pontonovou karosérií a vzduchem chlazeným motorem uloženým za zadní nápravou vzbuzoval značnou pozornost. Kolem roku 1962 převzala tuto koncepci převážná část evropských automobilů.

O získání vozidla pro svoji expozici jedná nyní Muzeum n.p. TATRA Kopřivnice.

Vodohospodářská skupina pro povodí Odry

Dne 12. října proběhlo v Ostravě jednání ředitele našeho ústavu s představiteli vodohospodářské skupiny pro povodí Odry KPTMB. Bylo jednáno o problémech současné práce skupiny a perspektivních úkolech. Při této příležitosti navštívil ředitel ústavu muzejní pracoviště "Mlýn Bartošovice" a výstavu "Dokumenty o výstavbě přehrady na Moravici u Kružberka".

Dne 13. prosince se konala v Ostravě výroční schůze skupiny, na které byla podána přehledná zpráva o činnosti skupiny za 1. rok její existence a projednán plán práce na rok 1974.

V prosinci vyšlo druhé číslo přílohy Zpravodaje TM

"Oderský mlýn". Mezi zajímavými materiály o činnosti vodo-
hospodářské skupiny pro povodí Odry KPTM, je zde zveřej-
něn k diskusi i návrh statutu Kruhu přátel Technického mu-
zea v Brně.

ZPRAVODAJ TM v Brně vychází čtvrtletně. Zodpovědný redaktor Ing. Vladimír Herka. Náklad 300 výtisků. Povoleno NVmB, č. 292.

Pouze pro vnitřní potřebu - zdarma.

